

SAŽETAK

Psihičko zlostavljanje i zanemarivanje djece u obitelji kao jedan "neuhvatljivi" koncept, koji ne ostavlja jasne materijalne dokaze predstavlja izazov i u istraživanju i u svakodnevnoj praksi. Gotovo ga uvijek prate drugi oblici zlostavljanja i zanemarivanja, ali se javlja i samostalno. Tek se u novije vrijeme pozornost struke usmjerila na razumijevanje prirode i posljedica psihičkog zlostavljanja i zanemarivanja djece. Ovo područje obilježavaju teškoće u određenju, prepoznavanju i mjerenju. Stoga je razmjere tog problema u općoj populaciji teško utvrditi, a kvalitetna intervencija izostaje. U ovom su radu prikazana osnovna obilježja problema psihičkog zlostavljanja i zanemarivanja djece u obitelji: oblici, različita određenja, učestalost, činitelji rizika, te mogući učinci. Prikazane su neke metodološke teškoće i etičke dileme u istraživanjima zlostavljanja djece. Sva istraživanja ukazuju na to da je psihičko zlostavljanje i zanemarivanje djece povezano s nizom emocionalnih, bihevioralnih i kognitivnih teškoća u djetinjstvu, tijekom adolescencije i u odrasloj dobi. U prilog tome se u radu navode rezultati longitudinalnih međukulturalnih istraživanja te istraživanja koja omogućuju usporedbu utjecaja različitih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece.

Ključne riječi: psihičko zlostavljanje i zanemarivanje, djeca, obitelj

ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE DJECE U OBITELJI

Uvod

Povijesni i književni izvori dokumentiraju već tisućama godina različite oblike zlostavljanje i zanemarivanje djece u različitim kulturama. Iako su se neki oblici ponegdje smatrali devijantnima i bili zabranjivani, najčešće je takvo ponašanje bilo prihvaćeno pa se čak i podržavalo u društvenom kontekstu u kojem se odvijalo. Zahvaljujući razvoju društvene svijesti o ljudskim pravima te pravima djece i žena, danas takvi oblici ponašanja nailaze na društveno neodobravanje. Usmjeravanje i razvijanje zaštite djece i njihovih prava rezultiralo je usvajanjem UN Konvencije o pravima djeteta (1989.), u kojoj se, u čl. 19., govori o pravu djece na zaštitu od svakog oblika nasilja.

J. Garbarino i sur. (1978., 1986., prema Tomison i Tucci, 1997.) su svojim određenjem psihičkog zlostavljanja kao «sustavnog napada odrasle osobe na razvoj selfa i socijalne kompetencije kod djeteta te obrasca psihički destruktivnog ponašanja» postavili temelj za razvoj koncepta psihičkog zlostavljanja i zanemarivanja, koji se dalje proširivao istraživanjima i kliničkim opservacijama. Ipak, tek se u novije vrijeme pozornost usmjerila na razumijevanje prirode, prevalencije i posljedica psihičkog zlostavljanja djece. Američko psihologijsko udruženje postavilo je 1987. godine psihičko zlostavljanje i zanemarivanje djece za istraživački prioritet (Cicchetti, 1991.). No ta su istraživanja polako napredovala još od 1945. godine, kada je Spitzov klasičan rad inspirirao brojna istraživanja koja su se bavila ispitivanjem kauzalne veze materinske deprivacije ili emocionalne nedostupnosti majke i teškoća djece u prilagođavanju. Moglo bi se reći da su različiti oblici psihičkog zlostavljanja i zanemarivanja djece posredno mjereni u mnogim istraživanjima na području razvojne psihopatologije, privrženosti i odbacivanja; sva su ona ukazivala na štetne posljedice.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com